

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 19/2021. (V. 27.) AB HATÁROZATA

a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 590. § (5) bekezdésével kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indoklásával, valamint *dr. Handó Tünde, dr. Salamon László és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 590. § (5) bekezdésében nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a felülbírálat kiterjesztésének a lehetőségét.

Ezért az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2022. január hó 31. napjáig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Nyíregyházi Törvényszék tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 3.Bf.225/2020. szám alatt folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (5) bekezdés a) pont „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének a megállapítása és megsemmisítése, továbbá az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben történő alkalmazásának a kizárása iránt.
- [2] A konkrét ügy előzményeit érintően az indítványozó előadta, hogy a Nyíregyházi Járásbíróság 2020. február 25-én kihirdetett 8.B.576/2018/41. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki segítségnyújtás elmulasztásának büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 166. § (1) és (3) bekezdés], közúti baleset okozásának vétségében [Btk. 235. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja], kábítószer birtoklásának vétségében [Btk. 178. § (1) és (6) bekezdés], valamint csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja]. Ezért a járásbíróság halmazati büntetésül 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre és 3 évi közúti járművezetéstől eltiltás büntetésre ítélte, egyúttal a szabadságvesztés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette.
- [3] Az elsőfokú ítélet ellen a Be. 583. § (3) bekezdésére, 584. § (3) bekezdésére és 590. § (3) bekezdésére történő figyelmeztetés után az ügyészség a börtönbüntetés és a közúti járművezetéstől eltiltás büntetés tartamának súlyosítása és közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása, míg a védő a közúti járművezetéstől eltiltás büntetés tartamának csökkentése céljából jelentett be fellebbezést.
- [4] Az ügyészség a fellebbezéshez utóbb megjegyzést fűzött, amelyben kifejtette, hogy a bíróság eljárási szabályt sértett. A 2018. december 13-án megtartott tárgyalásról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint ugyanis a vádlottat a bíróság a kihallgatása előtt nem figyelmeztette a Be. 185. § (1) bekezdésében írtakra, továbbá nem oktatta ki a beismerő nyilatkozat természetéről és annak jogkövetkezményeiről. Így a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában írt törvényi feltétel hiányában hozott a bíróság végzést a beismerő vallomás elfogadásáról, ezt követően

pedig a Be. 521. § (1) bekezdésében írtakat megsértve vette fel a bizonyítást. Ezek, a Be. 609. § (2) bekezdés a) és e) pontjai értelmében relatívnak tekintendő eljárási szabálysértések azonban a Be. 590. § (3) bekezdésében és az (5) bekezdés a) pontjában írtakra tekintettel kívül esnek a felülbírálat körén, így nem eredményezhetik az ítélet hatályon kívül helyezését.

- [5] Az indítvány szerint a törvényszéknek a fellebbezések vizsgálatát a Be. 590. § (3) bekezdése által előírt felülbírálati korlátra tekintettel kell elvégeznie. Ezért a Be. 583. § (3) bekezdésére alapított fellebbezések alapján a járásbíróság ítéletének a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit és az ítélet indokolásának azzal kapcsolatos részét bírálhatná felül. A korlátozott körű felülbírálat ellenére ugyanakkor a törvényszéknek a Be. 590. § (5) bekezdése szerinti kivételeket is szem előtt kell tartania. Ennek következtében pedig a törvényszék az elsőfokú bírósági eljárás szabályainak a megtartását is vizsgálta, amelynek eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú eljárás során egyéb, a másodfokú eljárásban nem orvosolható eljárási szabálysértések történtek, amelyek lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására és a bűnösség megállapítására is. Ennek ellenére a törvényszéknek nincs törvényes lehetősége a járásbíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére az alábbiak miatt.
- [6] A Be. kifogásolt 590. § (5) bekezdés a) pontja értelmében a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósági eljárás felülbírálata során azon eljárási szabályok megtartását kell vizsgálnia, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése vagy a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni. Az indítványozó bíróság szerint ugyanakkor a konkrét ügyben a Be. 609. § (1) bekezdésében körülírt eljárási szabálysértések valósultak meg. Ezen szabálysértések körében az indítvány nevesítette, hogy a Be. 868. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a Be. 499. § (2) bekezdése által kötelező jelleggel előírt előkészítő ülés megtartása nem lett volna mellőzhető, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatának az elfogadására, a vádlott kihallgatására és a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának feltételeire vonatkozó rendelkezések figyelmen kívül hagyásával került sor, továbbá azt is, hogy a járásbíróság a vádirati tényállás megalapozottságára és a bűnösség kérdésére vonatkozó bizonyítást vett fel, holott erre a Be. 521. § (1) bekezdése szerint a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadása esetén nincs lehetőség. Végül az indítványozó bíróság rámutatott, hogy a járásbíróság ítéletének indokolása az iratok tartalmával ellentétesen utal arra, mintha a vádlott valamennyi olyan bűncselekményben beismerte volna a bűnösségét, amelyek miatt vádat emeltek ellene. Ezért a járásbíróság ítéletének indokolása sem felel meg a bírósági határozat, illetve a bűnösséget megállapító ítélet indokolására vonatkozó törvényi követelményeknek.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint ezen eljárási szabálysértésekre tekintettel teljes körű felülbírálat esetén a törvényszéknek hatályon kívül kellene helyeznie a járásbíróság ítéletét. A Be. 590. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás ugyanakkor a Be. 583. § (3) bekezdése alapján bejelentett fellebbezés esetén csupán az elsőfokú ítélet korlátozott körű felülbírálatát teszi lehetővé a másodfokú bíróság számára. Így a másodfokú bíróságnak eljáró indítványozó a konkrét ítéletnek is csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálhatja felül.
- [8] Az indítványozó utalt rá, hogy a – Be. 607. § (1) bekezdése vagy 608. § (1) bekezdése szerinti – feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabálysértések esetleges megvalósulásának a megállapításához értelemszerűen teljeskörűen vizsgálnia kellett az elsőfokú bírósági eljárás lefolytatásának törvényességét. Annak során pedig szükségképpen észlelte az olyan eljárási szabálysértéseket is, amelyek lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására. Ezek azonban a Be. 609. § (1) bekezdése által meghatározott szabálysértések körébe esnek, így a felülbírálat korlátozottsága miatt nem eredményeznék az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.
- [9] A hatályos szabályozás tehát az ilyen, nyilvánvalóan törvénysértő eljárás alapján meghozott elsőfokú ítélet érdemi felülvizsgálatára kényszeríti az indítványozót mint másodfokú bíróságot azáltal, hogy nem teszi lehetővé a felülbírálat kiterjesztését és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Ez pedig az indítványozó szerint elmentés a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó követelményekkel.
- [10] Az indítványozó hivatkozása értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványa az ügyek tisztességes tárgyaláson történő elbírálásához való jog. Az indítványozó szerint a tisztességes eljárás és azáltal a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való alkotmányos jog érvényesülésének minimumát az eljárási szabályok maradéktalan betartása jelenti, amit a jogalkotónak olyan rendelkezésekkel kell garantálnia, amelyek lehetővé teszik a jogalkalmazói hibák kiküszöbölését. Ennek eszköze az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog és ahhoz igazodóan a büntetőeljárásban a felülbírálati jogkör Alaptörvénnyel összhangban álló szabályozása.

- [11] Az indítványozó bíróság kifejezetten utalt rá, hogy nem a korlátozott körű felülbírálat előírását, hanem az az alóli kivételt jelentő rendelkezés azon következtetlenségét tartja aggályosnak, amely azonos alapjogi sérelmet eredményező eljárási szabálysértések esetén eltérő eljárásjogi konzekvencia levonását írja elő a bíróság számára. Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatára hivatkozással kifejtette, hogy a jogalkotótól elvárható olyan eljárásjogi szabályok megalkotása, amelyek alkalmazásával az alkotmányos jogokat ért jogsérelem világosan, azaz hatékonyan orvosolhatóvá válik. A Be. 590. § (1) bekezdés a) pontjának hatályos szövege ugyanakkor akadályát jelenti ennek a hatékony jogorvoslásnak. A kifogásolt jogszabályhely az indítványozó szerint csak *contra legem* jogértelmezés eredményeként lenne az Alaptörvénnyel összhangba hozható, ezért tartotta szükségesnek, hogy az alaptörvény-ellenesség megállapítása és a kifogásolt szövegrész megsemmisítése érdekében az Alkotmánybírósághoz forduljon.
- [12] Ezen kötelezettségét az indítványozó szerint nem befolyásolta, hogy a Be. 608. §-át a jogalkotó a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 223. § (1) bekezdésével – 2021. január 1-jei hatállyal – kiegészítette. Ezen rendelkezés értelmében a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja abban az esetben is, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal kapcsolatos álláspontja kifejtése céljából megkereste az igazságügyi minisztert.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [15] 2. A Be. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„590. § (5) A másodfokú bíróság a (3) és a (4) bekezdésben meghatározott esetben az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja
a) az elsőfokú bírósági eljárást és ennek során vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni, [...]”

III.

- [16] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés a)–g) pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a törvényi feltételeknek {3058/2015. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [18] 2. Az adott eljárásban az indítványozó az Abtv. 25. § (1) bekezdésére alapította a kérelmét, amely a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze alap-

törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre is figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel-e.

- [19] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [20] 3. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia {3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy az adott ügyben valóban szükséges alkalmaznia a támadott jogi normát. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege.
- [21] Az Alkotmánybíróság a 3193/2014. (VII. 15.) AB végzésben ezzel összefüggésben a következőket rögzítette. „Az Abtv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem *actio popularis*, hanem az egyedi – konkrét – normakontroll eljárás egyik fajtája”, amellyel a bíró az Abtv. 25. § (1) bekezdésében meghatározott esetben élhet (Indokolás [5]). Az „eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Indokolás [5]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22])
- [22] Az Alkotmánybíróságnak alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényi feltételeinek a fennállását megvizsgálja, s azok nyilvánvaló hiánya esetében a kezdeményezést visszautasítsa {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az alkalmazandó jog megjelölését ezért az Alkotmánybíróság csak abban az esetben vizsgálhatja felül, ha nyilvánvaló, hogy a megjelölt jogszabályt az indítványra okot adó esetben biztosan nem kell alkalmazni {6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [23] A konkrét indítványt érintően az indítványozó kifejtette, hogy az alapul szolgáló büntetőeljárásban a fellebbezést a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be, ezért a másodfokú bíróság a Be. 590. § (3) bekezdése értelmében az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül. A Be. 590. § (5) bekezdés a) pontja az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is lehetővé teszi ugyanakkor a felülbírálatot, ha olyan eljárási szabálysértés történt, amely miatt – a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján – az ítéletet hatályon kívül kell helyezni. Nincs helye ugyanakkor az ítélet fellebbezéssel nem érintett része felülbírálatának, ha a feltárt eljárási szabálysértés a Be. 609. § (1) bekezdése szerint minősül.
- [24] Az indítványozó álláspontja szerint annak érdekében, hogy megállapítsa, történt-e a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján minősülő eljárási szabálysértés, szükséges a teljes elsőfokú eljárás vizsgálata, amelynek során a Be. 609. § (1) bekezdése szerint minősülő eljárási szabálysértésekre is fény derülhet. Ez utóbbiak esetében ugyanakkor a Be. 590. § (3) bekezdés kifogásolt szövegrésze értelmében nincsen lehetősége a bíróságnak arra, hogy felülbírálatát az ítélet fellebbezéssel nem érintett részére is kiterjessze. Az indítvány tanúsága szerint ez történt a konkrét, jelen alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló büntetőeljárás során is. Az indítványozó tehát azt kifogásolta, hogy az elsőfokú eljárásban feltárt és a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti eljárási szabálysértés ellenére az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel nem érintett része tekintetében nem bírálhatja felül, mivel a fellebbezéseket a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be. Ebből következően az indítványozónak jelen ügyben a Be. támadott 590. § (5) bekezdés a) pontjára is figyelemmel kell a járásbíróság ítéletének a felülbírálatát elvégeznie.

- [25] Az indítványozó utalt rá a beadványában, és az Alkotmánybíróság hivatalból is észlelte, hogy a jogalkotó a Mód. tv. 223. § (1) bekezdésével kiegészítette a Be. 608. § (1) bekezdés rendelkezéseit, a kiegészítés az indítvány előterjesztését követően, 2021. január 1-jén lépett hatályba. A módosítás egyik eleme, hogy a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja abban az esetben is, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól. A konkrét esetben feltárt egyik, az elsőfokú bíróság által megvalósított szabálysértés éppen abban állt, hogy a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában írt törvényi feltétel hiányában hozott a bíróság végzést a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatának az elfogadásáról. Így a Mód. tv. felhívott rendelkezésének a hatálybalépése lehetőséget teremtett az indítványozó másodfokú bíróság számára a felülbírálat kiterjesztésére. Az indítványozó által a konkrét esetben feltárt és az indítványban előadott egyéb eljárási szabálysértések orvoslásának a lehetőségét ugyanakkor a módosítás nem teremtette meg. A szabályozás változása továbbá nem változtat az indítványozó bíróság azon kötelezettségén, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben a Be. támadott 590. § (5) bekezdés a) pontjára is figyelemmel kell a járásbíróság ítéletének a felülbírálatát elvégeznie.
- [26] Mindezek alapján megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a támadott rendelkezést az indítványozó az előtte folyamatban lévő konkrét eljárásban alkalmazni köteles, így helye van az érdemi alkotmányossági vizsgálatnak.
- [27] 4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Ennek a feltételnek az indítvány szintén megfelel, mivel az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított követelményeknek megfelelő indokolást adott elő az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány az Abtv. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [29] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze alkotmányossági vizsgálatát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében folytathatta le.

IV.

- [30] 1. Az indítványozó kifogásai a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrészt érintették. A támadott rendelkezés a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét határozza meg korlátozott felülbírálat esetén az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében.
- [31] Az Alkotmánybíróság utal rá, hogy az alaptörvény-ellenesség vizsgálata során jelen ügyben is az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságok jogalkalmazó tevékenységét meghatározó követelményre figyelemmel járt el. Ezen követelmény értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, továbbá a jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Ezért az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette a jogorvoslati rend hazai büntetőeljárás szabályozásban megjelenő sajátosságait és a kifogásolt rendelkezés jogszabályi környezetét, valamint azzal együtt a Be. normaszöveg-javaslatához fűződő jogalkotói indokolást.
- [32] 2. A hatályos Be. preambuluma értelmében az Országgyűlés több, egymással összhangban álló célt szem előtt tartva alkotta meg az új büntetőeljárásról szóló törvényt. Ezen célok között nevesítette a tisztességes eljárásból való alapvető jog érvényesülését biztosító, hatékony és észszerű határidőn belül lefolytatott eljárásban történő felelősségre vonás biztosítását a bűncselekmények elkövetőinek.
- [33] Az indítványozó által kifogásolt jogszabályi rendelkezés a törvénynek a másodfokú bírósági eljárás szabályait rögzítő tizenötödik részében, annak LXXXII. fejezetében, a másodfokú bírósági eljárás általános szabályai körében található.
- [34] A Be. 590. §-a rendelkezései – bejelentett fellebbezés esetére – a felülbírálat terjedelmét határozzák meg, vagyis azt, hogy a másodfokú bíróság revíziós jogkörét milyen keretek között gyakorolhatja. A jogszabályhely

(1) bekezdése értelmében fősabály, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Ebből fakadóan a (2) bekezdés előírja, hogy – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását a bíróság arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

- [35] A hatályos Be. az 590. § (1), (2) és (10) bekezdéseiben tovább viszi a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) koncepciója szerinti fősabályt, azaz a teljes körű revízió elvét. Ennek értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az elsőfokú eljárással együtt, teljes egészében felülbírálja függetlenül attól, hogy ki milyen okból fellebbezett. A teljes körű felülbírálat keretében a másodfokú bíróság elsőként azt vizsgálja, hogy törvényes volt-e az elsőfokú bíróság eljárása, és nem valósult-e meg olyan eljárási szabálysértés, amely – a Be. 607. és 608. §-ai alapján feltétlenül vagy a 609. §-a értelmében pedig a másodfokú eljárásban nem orvosolható jellege és az érdemi döntésre gyakorolt lényeges kihatása folytán – kizárja az érdemi felülvizsgálat lehetőségét. Amennyiben ezen eljárási szabálysértések okán nincs helye az ítélet hatályon kívül helyezésének, a másodfokú bíróság az ítélet érdemi felülbírálatába bocsátkozva megvizsgálja ténybeli és jogi helytállóságát. Ez utóbbi foglalja magában az ítélet megalapozottságának a vizsgálatát (ténybeli kérdésekben) és a levonható jogi következtetések, vagyis a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetőjogi jogkövetkezményekre vonatkozó rendelkezések törvényességének a felülbírálatát.
- [36] A bejelentett fellebbezések tartalmától függően azonban a törvény a teljes körű felülvizsgálat fősabálya alóli kivételekről rendelkezik a Be. 590. § (3)–(4), (8) és (9) bekezdéseiben. Ennek indoka, hogy a büntetőügyek jelentős részében az eljárásban részt vevők, köztük a terhelt érdekei és az állam büntetőjogi igényének megfelelő érvényesülése sem kívánja meg feltétlenül az elsőfokú ítélet teljes körű felülbírálatát. A felülbírálat ugyanis szükségszerűen az eljárás időszerűsége ellen hat, amely késedelem olyankor a vádlott érdekeivel sem igazolható.
- [37] A törvényhely normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolás értelmében a bejelentett fellebbezéshez igazodó, vagyis korlátozott felülbírálat azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül a törvény szerint nevesített esetekben.
- [38] A teljes körű felülbírálat követelménye alól a régi Be. is tett kivételeket. A Be. lényegében megtartja a régi Be. korlátozó rendelkezéseit. Így az 590. § (4) bekezdése előírja, hogy ha az elsőfokú bíróság ítélete több bűncselekményről rendelkezett, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett bűncselekményre vonatkozó rendelkezését, illetve részét bírálja felül. A jogszabályhely (8) bekezdése értelmében nem bírálható felül az ítéletnek az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek. A (9) bekezdése alapján pedig, ha az elsőfokú bíróság ítélete több vádlottról rendelkezett, a másodfokú bíróság – a (4)–(8) bekezdés keretei között – az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottra vonatkozó rendelkezését, illetve részét bírálja felül.
- [39] További, a régi Be. szabályzási rendszerében ismeretlen korlátozást vezet be a felülbírálat terjedelmét érintően a Be. 590. § (3) bekezdésében foglalt szabály, előírva, hogy ha a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül. A Be. felhívott 583. § (3) bekezdése értelmében fellebbezésnek van helye kizárólag az ítélet meghatározott rendelkezései ellen is.
- [40] Így korlátozott a másodfokú bíróság felülvizsgálati jogköre, ha a fellebbezés a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés neme és mértéke vagy tartama ellen irányul [Be. 583. § (3) bekezdés a) pont]; ha az ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezésére, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti indítványt, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezésére korlátozódik [Be. 583. § (3) bekezdés b) pont]; valamint akkor is, ha kizárólag a felmentő ítélet indokolásában a felmentés okának a téves megjelölése miatt vagy a megszüntető határozat indokolása ellen jelentették be [Be. 583. § (3) bekezdés c) pont].
- [41] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátozása mellett ugyanakkor a jogalkotó ezen jogkör kiterjesztésének a lehetőségeit is megteremtette. A törvényhely normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolás értelmében ugyanis a korlátozott felülbírálat kétség kívül a jogalkalmazói munkát lényegesen könnyítő szabály, azonban az nem vezethet méltánytalan vagy törvénytelen helyzetekhez, és nem eredményezheti törvénysértő rendelkezéseket tartalmazó ítélet változatlanul hagyását a fellebbezési eljárásban.
- [42] A jogalkotó a felülbírálat kiterjesztésének a szabályozásával szabott gátat annak, hogy a másodfokú bíróság érintetlenül hagyja az ítéletnek az általa is észlelhető olyan törvénysértő rendelkezését, amelyet a fellebbezés-

ben nem kifogásoltak. A másodfokú bíróság így a Be. 590. § (5) bekezdése értelmében felülbírálja az ítéletnek a fellebbezéssel nem érintett részét is annak feltárása érdekében, hogy

- történt-e az elsőfokú eljárásban az ítélet feltétlen hatályon kívül helyezését eredményező [abszolút, a Be. 607. § (1) bekezdése és 608. § (1) bekezdése szerinti] eljárási szabálysértés,
- a bűnösség megállapításával ellentétben helye van-e a terhelt felmentésének vagy vele szemben az eljárás megszüntetésének,
- törvényes-e a cselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására vagy az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezés.

- [43] 3. Ezen esetek egyike az indítványozó által kifogásolt Be. 590. § (5) bekezdés a) pontja szerinti szabály. Ennek értelmében a másodfokú bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az elsőfokú bírósági eljárást és vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni. Ezen utóbbi, a Be. 607. § (1) bekezdésében és 608. § (1) bekezdésében szabályozott esetek a másodfokú eljárásban ún. kasszációra vezető okok. Vizsgálatuk minden esetben megelőzi az érdemi felülbírálatot, fennállásuk esetén ugyanis a másodfokú bíróság eljárásában nem kerülhet sor érdemi felülbírálatra, és a másodfokú bíróság hivatalból, vagyis attól függetlenül köteles döntenie a hatályon kívül helyezésről, hogy ki és milyen okból fellebbezett.
- [44] A törvény normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolás szerint a korlátozott felülbírálattal érintett esetekben is meg kell teremteni – egyebek mellett – annak lehetőségét, hogy a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálja az „abszolút eljárási szabálysértéseket”, amelyekre a nem fellebbező fél is felhívhatja a figyelmet. Az „abszolút eljárási szabálysértés” pedig az ítélet hatályon kívül helyezését vonja maga után. Ezen okok körén kívül esnek az egyéb, a szakirodalomban relatív jelzővel illetett eljárási szabálysértések, amelyek a fentiek szerint nem teremtenek alapot a másodfokú bíróság eljárásában a felülbírálat kiterjesztésére. Ilyen, a Be. 609. §-a szerint minősülő eljárási szabálysértések fennállását állapította meg az indítványozó az előtte folyamatban lévő büntetőeljárásban.
- [45] A törvényhely normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolása rámutat, hogy a törvény külön rögzíti azokat az eljárási szabálysértéseket, „melyek esetében vizsgálni kell, mennyiben érintette az eljárási szabálysértés a cselekmény érdemi elbírálását (relatív eljárási szabálysértések). Ezek a szabálysértések pedig csak abban az esetben eredményezik az elsőfokú ítélet felülbírálatra való alkalmatlanságát, ha azok lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására, illetve a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetve a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására és a másodfokú eljárásban nincs lehetőség az orvoslásukra.”
- [46] A jogalkotói szabályozás tehát az elsőfokú eljárásban elkövetett eljárási szabálysértés jellege szerint tesz különbséget azon esetek között, amelyekben helye van a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésének és azok között, amelyekben erre nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért indokoltnak tartotta, hogy megvizsgálja az eljárási szabálysértések ezen két csoportjának a sajátosságait.
- [47] 3.1. Az eljárási szabálysértések két kategóriáját érintően utal rá az Alkotmánybíróság, hogy már a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk (a továbbiakban: Bp.) is különbséget tett hivatalból és kérelemre figyelembe veendő ún. alaki semmisségi okok között.
- [48] A relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértéseket önálló jogintézményként később a népnek a büntető igazságszolgáltatásban való részvételéről és a fellebbezési egyszerűsítésről szóló 1949. évi XI. törvény 58. § 11. pontja vezette be, amikor a Bp. 384. § 5. pontja helyett (amely a semmisségi okok rendszerén alapult) általánosságban kijelentette, hogy a törvényben tételesen fel nem sorolt eljárási szabálysértés alapján is van helye hatályon kívül helyezésnek, kivéve, ha a szabálysértés az ítéletre nem volt kihatással.
- [49] Az eljárási szabálysértéseket a szakirodalom és a mindenkori büntetőeljárási törvény is abból a szempontból értékeli és kategorizálja, hogy milyen súlyos mértékben sértik az eljárási garanciákat. Ha ugyanis ez a sérelem olyan fokú, amely kihat a büntetőjogi főkérdés megítélésére, a másodfokú eljárásban nincs helye az elsőfokú döntés érdemi felülbírálatának. Ilyenkor a másodfokú bíróság kasszációs jogkörében eljárva az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi. Az eljárási szabálysértések meghatározott csoportja esetén a jogalkotó vélelmezi a garanciák súlyos sérelmét, ezért felismerésük minden más körülménytől függetlenül kasszációhoz vezet. Ezek az ún. abszolút hatályon kívül helyező vagy – némiképp pontatlanul szólva – abszolút eljárási szabálysértések.

- [50] Az eljárási szabálysértések egy további csoportja olyan garanciákat sért, amelyek súlyosak ugyan, de nem feltétlenül hatnak ki az adott eljárásban a büntetőjogi főkérdés megítélésére, és a másodfokú eljárásban az általuk okozott sérelem esetenként orvosolható. A másodfokú bíróság feladata ugyanakkor, hogy ezen eljárási szabálysértések kihatásáról és az okozott sérelem orvosolhatóságáról állást foglaljon. Éppen azért nem feltétlenül – abszolút módon –, hanem az adott eljárási szabálysértés, valamint az okozott sérelem jellegétől és a másodfokú bíróság megítélésétől függően, vagyis relatíve vezetnek kasszációhoz. Ezért nevezik ezeket relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértéseknek.
- [51] 3.2. Tekintettel arra, hogy a támadott szabályozás is ezen a csoportosításon alapul, annak a szabályozásban és a szakirodalomban is megjelenő sajátosságait vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az abszolút és a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések között súlyuk és jellegük alapján egyaránt tehető különbség. Az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések ugyanis feltétlenül, mérlegelést nem tűrve vonnak maguk után hatályon kívül helyezést. Így minden esetben akadályát képezik az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának. Ezzel szemben a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések a jogorvoslati fórumként eljáró bíróság által mérlegelendők aszerint, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát lényegesen befolyásolták-e. Kasszációhoz pedig csak abban az esetben vezetnek – vagyis akkor jelentik akadályát az érdemi felülbírálatnak –, ha az ítéletre gyakorolt lényeges befolyásuk igazolható.
- [52] Ezzel összhangban a Be. 609. §-a normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolás a „relatív eljárási szabálysértéseket” olyan eljárásjogi szabálysértésekként határozza meg, „melyek esetében vizsgálni kell, mennyiben érintette az eljárási szabályszegés a cselekmény érdemi elbírálását [...]. Ezek a szabálysértések pedig csak abban az esetben eredményezik az elsőfokú ítélet felülbírálatra való alkalmatlanságát, ha azok lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására, illetve a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetve a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására és a másodfokú eljárásban nincs lehetőség az orvoslásukra.”
- [53] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az eljárási szabálysértések mindkét csoportja magában foglal olyan szabályszegéseket, amelyek az elsőfokú ítélet másodfokon kiküszöbölhetetlen hibáját eredményezik. A két csoport közötti különbség pedig abból fakad, hogy amíg az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések körében ez maradéktalanul, törvényi vélelem alapján megállapítható, addig a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések körében bírósági mérlegelés tárgyát képezi.

V.

- [54] Az bírói kezdeményezés az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [55] 1. Az indítványozó a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontja meghatározott szövegrészét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból, valamint annak részeként a tisztességes tárgyaláshoz való jogból fakadó követelmények megsértése miatt kifogásolta.
- [56] Beadványában kifejezetten utalt rá, hogy nem a korlátozott felülbírálat előírását, hanem az az alóli kivételt jelentő rendelkezés következetlenségét tartja aggályosnak. A Be. 590. § (5) bekezdés a) pontja ugyanis a bíróság által feltárt eljárási szabálysértéseknek csak egy meghatározott körében engedi meg a felülbírálat kiterjesztését, és csupán ebben a korlátozott körben teszi lehetővé az eljárási szabálysértés folytán bekövetkezett sérelem orvoslását. Lehetetlenné teszi ugyanakkor a hatályos szabályozás az elsőfokú eljárásban elkövetett olyan eljárási szabálysértések vizsgálatát, amelyek indokolt esetben ugyancsak az ítélet hatályon kívül helyezését tennék szükségessé.
- [57] Az indítványozó szerint a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjában foglalt kivételszabály alkalmazásával a bíróságnak azonos alapjogi sérelmet eredményező eljárási szabálysértések esetén kell eltérő eljárásjogi konzekvenciát levonnia. Ezért az indítványozó a kifogásolt rendelkezést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból, valamint annak részeként a tisztességes tárgyaláshoz való jogból fakadó követelményekkel tartotta ellentétesnek.
- [58] Az indítványozó szerint a tisztességes eljárás és azáltal a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való alkotmányos jog érvényesülésének minimumát az eljárási szabályok maradéktalan betartása jelenti, amit a jogalkotónak olyan rendelkezésekkel kell garantálnia, amelyek lehetővé teszik a jogalkalmazói hibák kiküszöbölését. Az indítványozó szerint a jogalkotótól elvárható olyan eljárásjogi szabályok megalkotása, amelyek alkalmazásával

az alkotmányos jogokat ért jogsérelem hatékonyan orvosolható. Ennek eszköze az indítványozó szerint a büntetőeljárásban a felülbírálati jogkör Alaptörvénnyel összhangban álló szabályozása.

- [59] Az Alkotmánybíróság ennek alapján megvizsgálta, hogy a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjában foglalt szabályozás, különösen annak „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze összhangban áll-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogból fakadó követelményekkel.
- [60] 2. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze. Az Alkotmánybíróság ezen megállapításokat a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos tartalmának meghatározásában ma is irányadónak tartja {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [57]}. A tisztességes eljárás (*fair trial*) az Alkotmánybíróság döntésében kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95]
- [61] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok {részletesen: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárásfajta keretein belül vizsgálja. Az alkotmányossági vizsgálat során továbbá nem lehet eltekinteni attól sem, hogy a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelmények nem ugyanazokat a garanciákat jelentik az egyes bírósági szakokban (pl. elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati szak). Az Alkotmánybíróság ezért a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelményeket mindig az adott eljárásfajta és eljárési szak sajátosságaihoz igazodóan értékeli.
- [62] 2.1. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye {14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266; 3001/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [42]}. A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálja {3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [61]; 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [103]; 3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]}. Ez a megközelítés összhangban áll az Alkotmánybíróság következetes – régóta töretlen – gyakorlatával. Az Alkotmánybíróság ugyanis már a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban rámutatott, hogy az alapjogok korlátozásának azok lényeges tartalma a határa. Valamely alapjog lényeges tartalmát pedig „az a korlátozás sérti, amely – valamely más alapvető jog vagy alkotmányos cél érdekében – nem elkerülhetetlenül szükséges, továbbá, ha szükséges is, a korlátozás által okozott jogsérelem az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” (ABH 1998, 91, 98).
- [63] A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai köréből az indítványozó a tisztességes tárgyalás követelményének a megsértésére hivatkozott. Az Alkotmánybíróság ezért áttekintette az ezen részjogosítványra vonatkozó korábbi döntéseit. Ennek során pedig – következetes gyakorlatának megfelelően – figyelemmel volt az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára is {61/2011. (VII. 13.) AB határozat, ABH 2011, 291, 321; megerősítette: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [30]; 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [48]; 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [16]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [33]; 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [64] 2.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az adott részjogosítvány az igazságos tárgyalás követelményeként rögzült, mivel az Alkotmány 57. § (1) bekezdése az igazságos tárgyaláshoz való jogot biztosította. Ezzel szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes tárgyaláshoz való jogot szövegszerűen rögzíti. A részjogosítvány tartalmát érintően az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban tett megállapításait a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta. Ezek értelmében az igazságos vagy tisztességes tárgyaláshoz való jog az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges, és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot, ezáltal a tárgyalás igazságosságát garantálja, és nem a döntés igazságosságát (ABH 1992, 59, 64). Így a tárgyalás akkor tisztességes, ha annak során az eljárás törvényes keretei, az eljárési jogok érvényesülése biztosítva van.

- [65] Az EJEB gyakorlatában akkor állapítja meg, hogy sérült a tárgyalás tisztességessége [EJEE 6. cikk (1) bekezdés], ha a lefolytatott eljárás egészében nem felelt meg a tisztességes tárgyalás követelményeinek. Egyes eljárási hibák önmagukban nem feltétlen vezetnek az eljárás „tisztegtelenségére” [Barbera, Messegue és Jabardo kontra Spanyolország (10590/83), 1988. december 6., 89. bekezdés; Mirilashvili kontra Oroszország (6293/04), 2008. december 11., 165. bekezdés]. Az eljárás tisztességességével kapcsolatos hiányosságok ugyanis jellemzően orvosolhatók az eljárás egy későbbi szakaszában, akár egy azonos szintű [Helle kontra Finnország (20772/92), 1997. december 19., 54. bekezdés], akár egy magasabb szintű [Schuler-Zgraggen kontra Svájc (14518/89), 1993. június 24., 52. bekezdés] bíróság által.
- [66] Ezeket a megállapításokat az Alkotmánybíróság legutóbb a 21/2020. (VIII. 4.) AB határozatban erősítette meg (Indokolás [62]–[65]).
- [67] 3. Egyéb büntetőjogi tárgyú döntéseihez hasonlóan az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „nincs jogosítványa a büntetőpolitika által megfogalmazott szükségletek, követelmények és célok helyességéről és indokairól, így különösen azok célszerűségéről és hatékonyságáról határozattal dönteni. Az Alkotmánybíróság csak a normában testet öltött politikai döntés alkotmányosságáról vagy alkotmányellenességéről határozhat. [...] Az Alkotmánybíróságnak tehát arra van jogosítványa, hogy a büntetőpolitika alkotmányos korlátait állapítsa meg, de ne a politika tartalmáról döntsön, ennek során pedig különös tekintettel legyen az alapjogok védelmének alkotmányos büntetőjogi garanciáira.” {1214/B/1990. AB határozat, ABH 1995, 571, 573, 574; lásd még: 23/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [33]; 10/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [68] A jogorvoslati rend kialakítása, a felülbírálat terjedelmének és a másodfokú bíróság döntési (revíziós) jogkörének a meghatározása az állami büntetőpolitika körébe eső, a jogalkotó döntési kompetenciájába tartozó kérdés. Alkotmányjogilag az nem kérdőjelezhető meg, hogy ezen megoldások alkalmasak-e a kitűzött büntetőpolitikai célok elérésére. Vizsgálatában ezért az Alkotmánybíróság ez alkalommal sem a szabályozás helyességét, célszerűségét vagy hatékonyságát értékelte.
- [69] A felülbírálat terjedelmére és a másodfokú bíróság döntési (revíziós) jogkörére irányadó szabályoknak is összhangban kell állniuk ugyanakkor az Alaptörvény rendelkezéseivel. Így alkotmányossági megítélés tárgya lehet, hogy az eljárás korábbi szakaszában megvalósult eljárási szabálysértésekkel összefüggésben a felülbírálat kiterjesztésének a lehetőségét a jogalkotó az Alaptörvény rendelkezéseiből, köztük a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető követelményeknek megfelelően biztosította-e az irányadó rendelkezésekben.
- [70] 4. Amint arra az Alkotmánybíróság a szabályozás vizsgálata során utalt, a jogalkotó szükségesnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság a korlátozott felülbírálattal érintett esetekben is lehetőséget kapjon az elsőfokú eljárásban elkövetett eljárási szabálysértések vizsgálatára és orvoslására. A másodfokú bíróságnak a szabályozásban biztosított ezen lehetőség ugyanakkor nem teljes körű. A másodfokú bíróság ugyanis hivatalból csak az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértéseket vizsgálhatja. Így a korlátozott körű felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésére is csak abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés észlelése esetén van a másodfokú bíróságnak lehetősége.
- [71] Ilyen esetekben a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre kétség kívül szélesebb körű az alapul szolgáló fellebbezés(ek)hez képest, ugyanakkor szűkebb, mint a teljes körű felülbírálat. A Be. kifogásolt 590. § (5) bekezdése értelmében nincs ugyanis lehetősége a másodfokú bíróságnak a felülbírálat kiterjesztésére az elsőfokú eljárásban megvalósult relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések alapján. Ilyen, a Be. 609. §-a szerint minősülő eljárási szabálysértések fennállását állapította meg az indítványozó az előtte folyamatban lévő büntetőeljárásban.
- [72] 5. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a jogalkotó azon megoldása, amelynek értelmében a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztését a másodfokú bíróságnak megengedi az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések kapcsán, de nem engedi meg a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések esetében, összhangban áll-e a tisztességes tárgyaláshoz való jogból fakadó követelményekkel.
- [73] 5.1. Rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a tisztességes tárgyaláshoz való jog követelményrendszerével összhangban a jogalkotó – a Be. normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolás értelmében – a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátozása mellett ezen jogkör kiterjesztésének a lehetőségeit éppen azért reemtette meg, mert a korlátozott felülbírálat nem vezethet méltánytalan vagy törvénytelen helyzetekhez,

és nem eredményezheti törvénysértő rendelkezéseket tartalmazó ítélet változatlanul hagyását a fellebbezési eljárásban. A felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésének a szabályozásával kívánt gátat szabni a jogalkotó annak, hogy a másodfokú bíróság érintetlenül hagyja az ítéletnek az általa is észlelhető olyan törvénysértő rendelkezését, amelyet a fellebbezésben nem kifogásoltak.

- [74] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Be.-nek a korlátozott felülbírálat kiterjesztésével kapcsolatos hatályos szabályozása épp ezen orvoslás lehetőségeit szűkíti le az eljárási szabálysértések meghatározott körére, az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértésekre, kizárva ezen lehetőségből a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértéseket. Ezen eljárási hibák orvoslására utóbb, az eljárás későbbi szakaszában pedig nincs lehetőség. Ennek következtében a szabályozás támadott eleme korlátozza a tisztességes tárgyaláshoz való jogból fakadó követelmények érvényesülését.
- [75] 5.2. Az Alkotmánybíróság a kifogásolt szabály Alaptörvénnyel való összhangját a továbbiakban az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt általános alapjog-korlátozási teszt keretében értékelte. Ennek értelmében „[a]lapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”.
- [76] A korlátozás sajátosságainak a vizsgálatokor az Alkotmánybíróság figyelemmel volt az igazságügyi miniszternek az Alkotmánybíróság megkeresésére írt válaszlevelében foglaltakra. Az igazságügyi miniszter ugyanis két olyan alapjogot nevesített, amelyekre tekintettel a korlátozást a jogalkotó a szabályzás kidolgozásakor igazolhatónak ítélte.
- [77] Az igazságügyi miniszter válaszána tanúsága szerint a jogalkotó a jogorvoslati rendszert az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog és a fellebbezésre jogosultak önrendelkezési jogának biztosítása érdekében, olyan módon kívánta alakítani, hogy azzal ne idézze elő a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.
- [78] 5.3. Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban fejtette ki részletesen. Az indokolás értelmében a büntetőeljárás időtartama – a büntetőeljárásra vonatkozó törvény betartása esetén is – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, ha abban az eljáró bíróságoknak felróható indokolatlan téltenségi időszakok tapasztalhatók, és a büntetőper kirívó hosszát az ügy bonyolultsága sem indokolja (Indokolás [82]). Így egy abszolút értelemben rövid időtartamú büntetőeljárás esetében is megállapítható az észszerű idő követelményének a megsértése, ha a büntetőeljárás tényeiből nem állapítható meg az eljáró bíróságok azon erőfeszítése, hogy a vádról a tisztességes eljárás követelményrendszerének szem előtt tartása mellett mielőbb döntést hozzanak.
- [79] Az észszerű idő követelményének a sérelme tehát az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a bírósági eljárásban tapasztalható téltenségi időszakok miatt, ilyen téltenség igazolása esetén állapítható meg. Az eljárás ugyanakkor ilyen téltlen időszakok hiányában is elhúzódhat. Amennyiben a büntetőeljárás elhúzódik, ezt a tényt a büntetés kiszabásakor a bíróság figyelembe veszi, és az ítélet indokolása is rögzíti [Be. 564. § (4) bekezdés b) pont]. Az eljárás elhúzódásával ugyanakkor nem jár együtt szükségszerűen az észszerű idő követelményének a sérelme. Így a büntetőeljárás abszolút értelemben vett hosszúságától függetlenül nem sérül az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog akkor, ha a bíróság az eljárási törvényben rá rótt kötelezettségét megfelelően teljesíti, és az eljárás időtartamát téltlen, cselekmény nélküli eljárási szakaszokkal nem nyújtja.
- [80] Ezen kötelezettség teljesítése független attól, hogy a másodfokú bíróság a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésének a lehetőségével az eljárási szabálysértések szűkebb vagy tágabb körét érintően él. Amikor a másodfokú bíróság azt mérlegeli, hogy az elsőfokú eljárásban vétett – akár relatív, akár abszolút – hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés miatt helye van-e a felülbírálat hivatalból történő kiterjesztésének, bizonyosan nem téltlenkedik, és mérlegelése nem növeli szükségtelenül vagy indokolatlanul az eljárás időtartamát. Több eljárási szabálysértés vizsgálata hiába igényel hosszabb időtartamot, amíg a bíróság törvényből fakadó feladatát késedelem nélkül ellátja, az eljárás az észszerű időtartam keretein belül marad.
- [81] Így a Be. támadott rendelkezése és annak alkalmazásával a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztése bizonyosan nem készíti inaktivitásra, téltenségre a bíróságot, ezért azzal összefüggésben fel sem merül az észszerű idő követelményének a sérelme. Sőt, az észszerű idő követelménye azáltal, hogy az eljárásból kirekeszti a téltlen időszakokat, egyúttal a tisztességes tárgyaláshoz való jog érvényesülését is szolgálja.

- [82] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog és a terhelt tisztességes tárgyaláshoz való joga a Be. vizsgált rendelkezése alkalmazásakor nem kerül ellentétbe, a terhelt tisztességes tárgyaláshoz való jogának az érvényesülését az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog nem korlátozza.
- [83] 5.4. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltóságból levezetett alkotmányos önrendelkezési jog [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35–36] eljárási vetülete nyilvánul meg a terhelt rendelkezési jogában, amelynek alapján a büntetőeljárásban dönt arról, hogy a részére biztosított eljárási jogokat milyen mértékben gyakorolja, milyen mértékben él a lehetőségekkel [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 257]. Ezen megközelítés jegyében a terhelt rendelkezési jogának az Alkotmánybíróság korábban több alkalommal is jelentőséget tulajdonított a büntetőeljárás egyszerűsítését, gyorsítását szolgáló eljárási intézmények alkotmányosságának megítélésében. A tárgyalás mellőzésével történő büntetéskiszabás jogintézményének alkotmányossági vizsgálatakor elsősorban a bíró pártatlansága szempontjából értékelte a szabályozást, azonban fontos mozzanatnak tekintette a terhelt rendelkezési jogát [67/1995. (XII. 7.) AB határozat, ABH 1995, 346, 348–349]. A 422/B/1999. AB határozatában az Alkotmánybíróság a tárgyalásról való lemondást titulálta az emberi méltósághoz való jogból következő alkotmányos önrendelkezési szabadság eljárási vetületének. Kiemelte, hogy a tárgyaláshoz való jog alkotmányos alapjogról le lehet mondani; a lemondásnak nincs az Alkotmányból levezethető akadálya. A terhelt tárgyaláshoz való joga ugyanis nem tartozik az olyan abszolút alkotmányos eljárási jogok közé, mint az ártatlanság védelme vagy a tisztességes eljáráshoz való jog (ABH 2004, 1316, 1317–1318).
- [84] A terhelt rendelkezési jogában megnyilvánuló önrendelkezési jog tehát az Alkotmánybíróság gyakorlatában elismert és korlátozható alapjog.
- [85] Az Alkotmánybíróság ezen a ponton szükségesnek tartja, hogy felidézze több határozatában hangsúlyozott azon megállapítását is, amely szerint a büntető hatalom gyakorlása, a büntetőjogi felelősségre vonás az állam alkotmányos kötelezettsége [715/D/1994. AB határozat, ABH 1997, 584, 588; 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75, 83; 7/2018. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [28]]. „A bűncselekmények a társadalom jogi rendjének sérelmét jelentik és a büntetés joga kizárólag az államot mint közhatalmat illeti. A büntető igazságszolgáltatás állami monopóliumból [ezért] a büntetőigény érvényesítésének kötelezettsége következik.” [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 517–518] „Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az államnak a társadalommal szembeni alkotmányos kötelezettsége a büntetőigény késedelem nélküli érvényesítése [...]. Ha tehát a jogalkotó valamely magatartást büntetendőnek nyilvánít, köteles gondoskodni arról, hogy a felelősségre vonásra azzal összefüggésben ténylegesen sor kerüljön.” [7/2018. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [29]] Rámutat továbbá az Alkotmánybíróság, hogy „a jogellenes cselekmények mind az egyén, mind a társadalom és a jogrend szintjén alkalmasak sérelem okozására. Ez utóbbi körbe tartozó, vagyis a társadalom és a jogrend hátrányára megvalósult sérelmek felismerése vezetett az állam büntető hatalmának, az állami büntetőigénynek az elismeréséhez. A büntetőhatalom gyakorlása egyrészt a büntető jogszabályok megalkotásában, másrészt ezen szabályok alkalmazásában, vagyis a bűncselekmények üldözésében és az elkövetők felelősségre vonásában nyilvánul meg. A büntető jogszabályok így nem csupán az állami büntetőhatalom gyakorlásának a termékei, hanem – egyúttal – a hatalomgyakorlás alapját is biztosítják, és a kereteit is meghatározzák.” [7/2018. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [25]]
- [86] A fentiekből fakadó követelmény, hogy a büntetőeljárás alanyai körében a rendelkezési jog gyakorlása a büntetőjogi felelősségre vonás alkotmányos állami kötelezettsége által szabott határok között, az állami büntetőigény késedelem nélküli érvényesítésével összhangban érvényesülhet.
- [87] Az Alkotmánybíróság az önrendelkezési jog ezen vetületét a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésére irányadó szabályozással összevetve – összhangban az igazságügyi miniszter válaszlevelében foglaltakkal – az alábbiakat állapította meg.
- [88] A fellebbezés előterjesztésével a terhelt rendelkezési jogát gyakorolja. Szabadon dönthet arról, hogy a fellebbezésben az elsőfokú határozatot és eljárást mennyiben, milyen indokokkal kifogásolja. A felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésének a szabályai a tisztességes tárgyaláshoz való jog érvényesítésével együtt az önrendelkezési jog korlátozását valósítják meg. Az önrendelkezési jog korlátozása szűkebb körű akkor, ha a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztésére csak abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés esetén kerülhet sor. Ezzel szemben a tisztességes eljáráshoz való jog primátusa érvényesül, és az önrendelkezéshez való jog korlátozása szélesebb körű akkor, ha a másodfokú bíróság relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés esetén is köteles – fellebbezés hiányában, vagyis hivatalból – eljárni.
- [89] Mindez az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében azt is jelenti, hogy a terhelt önrendelkezési joga olyan alapjog, amelyre tekintettel a tisztességes tárgyaláshoz való jog korlátozható. Ezért az Alkotmánybíróság

– az igazságügyi miniszter válaszában foglaltakkal egyetértve – úgy ítélte meg, hogy a Be. kifogásolt rendelkezésében a tisztességes tárgyaláshoz való jog korlátozása azáltal, hogy a Be. csak abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés vonatkozásában engedi meg a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztését, de nem teremt arra lehetőséget relatív hatályon kívül helyező szabálysértés esetén, a terhelt önrendelkezési joga alkotmányos tartalmára figyelemmel szükségesnek tekinthető.

- [90] 5.5. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a tisztességes tárgyaláshoz való jog említett korlátozása arányosnak tekinthető-e.
- [91] Az arányosság vizsgálata során az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés esetén a jogalkotó a szabályozásban maga is szükségesnek tartotta, hogy garantálja a tisztességes tárgyaláshoz való jog érvényesülését.
- [92] Az arányosság vizsgálata körében továbbá az Alkotmánybíróság jelen ügyben is következetes gyakorlatával összhangban járt el: a részjogosítvány érvényesülését az adott eljárásfajta keretein belül, az eljárási szak sajátosságaihoz igazodóan értékelte.
- [93] A tisztességes tárgyaláshoz való jog korlátozását az Alkotmánybíróság a konkrét esetben aránytalannak minősítette az alábbiak miatt.
- [94] Az eljárási szabálysértések két csoportját érintően az Alkotmánybíróság fentebb megállapította, hogy azok között súlyukat, jelentőségüket tekintve tehető különbség. Ennek ellenére egyaránt magukban foglalnak olyan szabályszegéseket, amelyek az elsőfokú ítélet másodfokon kiküszöbölhetetlen hibáját eredményezik. A két csoport közötti különbség pedig mindössze abból fakad, hogy amíg az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések körében ez törvényi vélelem alapján megállapítható, addig a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések körében bírósági mérlegelés tárgyát képezi. A bírósági mérlegelés eredményeként pedig a relatív hatályon kívül helyező szabálysértés joghatása ugyanaz lehet, mint az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértésé.
- [95] Mindebből az is következik, hogy olyan esetekben, amikor a másodfokú bíróság ugyan észleli, de – akár fellebbezés, akár hivatalbóli eljárási lehetőség hiányában – nem mérlegelheti a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértés kihatását, fennáll a lehetősége annak, hogy – a jogalkotó fent ismertetett szándékával is ellentétben – törvénysértő, az elsőfokú ítélet másodfokon kiküszöbölhetetlen hibáját magában foglaló rendelkezést tartalmazó ítéletet hagy a bíróság változatlanul a fellebbezési eljárásban. Ezekben az esetekben a másodfokú bíróság olyan ítélet felülbírálatára kényszerül, amely érdemi felülbírálatra alkalmatlan.
- [96] Az Alkotmánybíróság a tisztességes tárgyaláshoz való jog alkotmányos tartalmára visszautalva rámutat, hogy a tárgyalás akkor tisztességes, ha annak során az eljárás törvényes keretei, az eljárási jogok érvényesülése biztosítva van. Kiemeli továbbá az Alkotmánybíróság, hogy következetes gyakorlata értelmében egyes eljárási szabályok megsértése konkrét esetben nem teszi szükségszerűen tisztességtelenné a teljes eljárást. Ennek oka, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezésében „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]}. Ezzel összhangban az EJEB is akkor állapítja meg, hogy sérült a tárgyalás tisztességessége [EJEE 6. cikk (1) bekezdés], ha a lefolytatott eljárás egészében nem felelt meg a tisztességes tárgyalás követelményeinek.
- [97] Megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a Be. kifogásolt rendelkezése értelmében a másodfokú bíróság nem csupán egyes kisebb súlyú, hanem olyan súlyos eljárási szabálysértéseket sem vizsgálhat, amelyek lényeges hatással voltak az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására, ezáltal magának az ítéletnek a törvénytelenségét eredményezik. Kizárt továbbá a másodfokú bíróság eljárása akkor is, ha ezek a szabálysértések a másodfokú eljárásban jellegükönél fogva nem orvosolhatók, ezért az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését tennék szükségessé. A másodfokú bíróság mérlegelése és a felülbírálat hivatalbóli kiterjesztése tehát jelentős súlyú és kiküszöbölhetetlen törvénysértések esetén is kizárt.
- [98] Hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy a jelen ügyben nem egy bírósági ítélet Alaptörvénnyel való összhangjáról foglalt állást, hanem – normakontroll eljárásban – a Be. azon szabályáról, amely a másodfokú bíróságot olyan törvénysértő ítélet – mérlegelés nélküli – hatályban tartására kötelezi, amely súlyos és orvosolhatatlan hibát hordoz magában. Ez a szabályozás pedig az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes tárgyaláshoz való jog lényeges tartalmát korlátozza.
- [99] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés, a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrésze

azáltal, hogy nem teszi lehetővé a felülbírálat hivatalból történő kiterjesztését valamennyi olyan eljárási szabálysértés esetén, amelyek az ítélet jelentős súlyú és másodfokon kiküszöbölhetetlen hibáját eredményezhetik, a tisztességes tárgyaláshoz való jog aránytalan korlátozását valósítja meg.

- [100] Úgy ítélte meg ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy a Be. támadott rendelkezése és a tisztességes tárgyaláshoz való jog összhangja a kifogásolt jogszabályhely megsemmisítése nélkül, az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló egyéb jogkövetkezmény alkalmazásával is orvosolható.
- [101] 6. A Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának „a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján” szövegrészét érintő alkotmányossági vizsgálat eredményeként megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a szabályozás alaptörvény-ellenessége, a tisztességes tárgyaláshoz való jog korlátozásának aránytalansága abból fakad, hogy a jogalkotó a felülbírálat kiterjesztését csupán az abszolút hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések esetében engedte meg, míg a relatív hatályon kívül helyező eljárási szabálysértések kapcsán annak mérlegelését kizárta.
- [102] Az Abtv. 46. § (1) bekezdése felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy ha a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. A törvényhely (2) bekezdés c) pontja alapján a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [103] Az Alkotmánybíróság szerint a jelen eljárásban vizsgált büntetőeljárásai rendelkezés esetében lehetőség van arra, hogy az Abtv. 46. §-ában biztosított jogköre alapján, a hatályos jog kíméletével járjon el. Az Alkotmánybíróság észlelte ugyanis, hogy a szabályozás alaptörvény-ellenessége abból fakad, hogy a jogalkotó nem kellő körültekintéssel határozta meg, hogy az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a másodfokú bíróság mely esetekben bírálja felül az elsőfokú bírósági eljárást, és vizsgálja annak során azon eljárási szabályok megtartását. Nem gondoskodott arról, hogy olyan esetekben, amikor az elsőfokú eljárásban elkövetett eljárási szabálysértés az ítélet másodfokon kiküszöbölhetetlen hibáját eredményezheti, az ítéletet hatályon kívül lehessen helyezni.
- [104] Ezért úgy ítélte meg az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvénnyel való összhang helyreállítása nem a vitatott rendelkezés megsemmisítését, sokkal inkább a hatályos szöveg pontosítását, kiegészítését teszi szükségessé. Ilyen módon biztosíthatóvá válik a tárgyalás és azáltal az eljárás tisztességessége.
- [105] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapította: az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a Be. 590. § (5) bekezdésében nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a felülbírálat kiterjesztésének a lehetőségét.
- [106] Ezért az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2022. január hó 31. napjáig tegyen eleget.
- [107] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jogalkotói mulasztás megállapításával és a jogalkotónak címzett felhívással megteremthető az összhang az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a Be. 590. § (5) bekezdése között. Ezért az Alkotmánybíróság a törvényhely alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

VI.

- [108] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [109] A határozat rendelkező részét támogatom, azonban az indokolás alkotmányjogi megközelítésével nem mindenben értek egyet.
- [110] 1. A határozat indokolásának V/5. pontja (Indokolás [72] és köv.) vizsgálja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, az ennek részjogosítványát képező tisztességes tárgyaláshoz való jog, az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog és a terhelt önrendelkezési jogának egymáshoz való viszonyát.
- [111] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata értelmében mindhárom fenti alapjog a terhelt joga: a terheltnek van joga arra, hogy büntetőjogi felelősségét az Alaptörvényben rögzített minőségű, észszerű időn belül befejezett eljárásban bírálja el a bíróság még akkor is, ha az ügy érdemében, avagy bizonyos részkérdések tekintetében a terhelt, avagy az ügyész jogorvoslattal él. A büntető perben a terhelt védekezése során egyebek mellett ezen alapjogait gyakorolja az állammal szemben, az ügyész pedig az állam büntetőigényét érvényesíti.
- [112] Figyelemmel az igazságügyi miniszter írásban kifejtett álláspontjára is, a Be. vizsgált szabályozásából az a következtetés körvonalazódott számomra, hogy a törvényalkotó a taxatív módon rögzített abszolút eljárási jogsértések kapcsán törvényi vélelmet fogalmaz meg: a felsorolt jogsértések megvalósulása esetén az eljárás nem tekinthető fairnek, méltányosnak, kiegyensúlyozottnak a terhelt számára. Az ilyen büntetőeljárás nem adhat bizonyosságot a bűnösség kérdésében sem a terhelt, sem pedig a büntetőeljárásban védendő politikai közösség számára.
- [113] Nincs törvényi vélelem ugyanakkor a relatív eljárási jogsértések mögött. Ezért a szabályozás értelmében azok orvoslására csak akkor kell sort keríteni, ha azt a terhelt sérelmesnek tartja, avagy az ügyész értelmezése szerint az állami büntetőigény érvényre juttatása azt indokolja. Ez a törvényalkotói megoldás alapvetően a terhelt érdekében áll: részben maga dönti el azt, hogy a relatív eljárási jogsértés kihatott-e a vele szemben folytatott büntetőeljárás egészének minőségére, azaz sértette-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert alapjogát. Másrészt viszont ez a törvényalkotói koncepció rövidítheti a büntetőeljárás időtartamát, amely a pertartamok csökkenése révén érvényre juttatja a terhelt alapjogi érdekeit, de találkozhat a politikai közösség elvárásaival is.
- [114] 2. A fenti értelmezésből az a következtetés adódik, hogy a törvényalkotónak olyan szabályozást kell kialakítania, amely az absztrakció szintjén (normakontroll) és a konkrét ügyekben is (panaszeljárások) egyidejűleg van figyelemmel a fair bírósági eljárás kritériumaira és annak részjogosítványaira (észszerű határidőben való döntés, a terhelt önrendelkezési joga). Azért nem szükséges törvényi szinten korlátozni a terhelt észszerű időn belüli

elbíráláshoz fűződő és önrendelkezési jogát, hogy a korlátozás révén „még inkább” érvényre jusson a terhelt tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. Kétséges a részjogosítványok ezen az alapon történő korlátozhatósága, ha maga a terhelt az eljárás minőségét összességében nem sérelmezi, avagy az ügyész a lezajlott eljárás keretei között teljesülni látja az állami büntetőigényt (vagyis nem fellebbez az elsőfokú ítélet ellen).

- [115] Az alapjog-korlátozás ezen módja csak akkor fogadható el, ha a büntetőeljárás jogállami minőségére olyan elvont garanciarendszerként tekint az Alkotmánybíróság, amely a terhelt érdekei felett áll, és amely egyben alapjogok korlátozására is alkalmas. Amennyiben a testület a XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján a bírósági eljárások fair, méltányos, kiegyensúlyozott minőségét, összességében „tisztességes” karakterét alkotmányos értéként tételezi, úgy ebben az összefüggésben el lehet jutni véleményem szerint a határozat rendelkező részében megfogalmazott mulasztáshoz. Ebben az esetben azonban a törvényalkotói mulasztás más irányú, az eddigi alkotmánybírósági gyakorlathoz képest újszerű levezetést tett volna szükségessé.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [116] Nem értek egyet annak megállapításával, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenességet idézett elő azáltal, hogy a Be. 590. § (5) bekezdésében nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a felülbírálat kiterjesztésének a lehetőségét.
- [117] Álláspontom szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint kizárólag processzuális kérdésekre vonatkozó alapjog a törvénysértések sajátos csoportjával szembeni védelmet emeli alaptörvényi szintre, amelyek a peres felek védelmét szolgálják az igazságszolgáltatás esetleges visszaéléseivel, tisztességtelen eljárásával szemben. Az állam büntetőigényének érvényesítése rendkívül fontos alkotmányos érték, azonban az nem a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból ered, hanem az a jogállamiságot, az ügyészség vádmonopóliumát és a bíróság feladatait megállapító alaptörvényi rendelkezésekből.
- [118] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog a vádlott, illetve a peres fél joga, amibe beleértendő a bírósági eljárásokkal kapcsolatos önrendelkezési joguk is. Ez az önrendelkezési jog ütközhet az állam büntetőigényével. Egyetértek az igazságügyi miniszter véleményével abban, hogy ezt a kollíziót a Be. hatályos rendelkezései az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében előírt megfelelő mérlegelés alapján oldják fel. Az önrendelkezési jogból fakadóan a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét csak olyan törvénysértések képezhetik, amelyek a peres félnek, a vádlottnak hátrányt okoznak. Nem valósulhat meg a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme, ha a vádlott (vagy peres fél) azért nem lép fel a törvénysértés ellen, mert ezzel nagyobb hátrányt akar elkerülni. Ezen túlmenően, ha a határozat által állított alaptörvény-ellenesség fennállna, nem mulasztás megállapításának, hanem mozaikos megsemmisítésnek lenne helye. A határozat rendelkező részében megfogalmazott mulasztás ugyanis voltaképpen azt juttatja kifejezésre, hogy a felülbírálat lehetőségét szűkítő törvényi rendelkezést a többségi határozat Alaptörvénybe ütközőnek tartja.
- [119] A fentiekben kifejtettek alapján álláspontom szerint nem áll fenn alaptörvény-ellenesség, mulasztás formájában sem, ennek megfelelően csupán az indítvány elutasításának lett volna helye.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [120] Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének 1. pontjában hivatalból megállapított jogalkotói mulasztással; ezért a többségi határozathoz az Abtv. 66. § (2) bekezdésében biztosított jogköröm alapján a következő különvéleményt csatolom.
- [121] 1. A határozat rendelkező része szerint a jogalkotó a Be. 590. § (5) bekezdésében nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a felülbírálat kiterjesztésének a lehetőségét.
- [122] Az indítványban támadott jogszabályhely, a Be. 590. § (5) bekezdés *a)* pontja utaló szabályként rendelkezik arról, hogy a másodfokú bíróság felülbírálja az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett részeit is. Ilyen esetben azt vizsgálja a másodfokú bíróság, hogy az elsőfok maradéktalanul megtartotta-e azon eljárási szabályokat, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdésében, valamint a Be. 608. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezi.
- [123] A jogalkotó által bevezetett, 2021. január 1. napjától hatályos Mód. tv. több jogszabályhellyel egyetemben kiegészítette a Be. 608. § (1) bekezdését is egy újabb *h)* ponttal. E rendelkezés értelmében hatályon kívül helyezési oknak számít, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállásától. Jelen határozat bírói kezdeményezésének alapjául szolgáló ügyben pont egy ilyen probléma miatt fordult az indítványozó bírói tanács az Alkotmánybírósághoz, amelyet viszont a Mód. tv. említett kiegészítése megoldott. Eszerint a bírói kezdeményezés alapjául fekvő ügyet és más hasonló ügyet is, nem ügydöntő végzésével hatályon kívül tudja helyezni a másodfokú bíróság, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására tudja utasítani. Tekintettel arra, hogy az alapügyben egy folyamatban lévő büntetőügyről, valamint eljárási kérdésről van szó, az eljárást a Mód. tv. alapján lehetne lefolytatni a továbbiakban.
- [124] A többségi határozat indokolása erre csupán annyiban reflektál, hogy ezáltal más eljárási hibák, amelyek történtek (akár) az alapul fekvő ügyben is, nem orvosolhatók továbbra sem. Ezzel kapcsolatosan viszont úgy gondolom, hogy tekintve az alapügyet, ami egy egyedi eset, bármilyen apró eljárási hibára rá lehetne vetíteni ezt a problémát.
- [125] 2. Mindezen kívül megjegyzem, hogy az alapul fekvő ügyben az indítványozó bírói tanács által támadott jogszabályhely után [Be. 590. § (5) bekezdés *a)* pont] közvetlenül következő *b)*, *c)* és *d)* pont szerint felülbírálatra kerülhet az elsőfokú bíróság bűncselekmény minősítésére, büntetés kiszabására, valamint intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezése. Ezek alapján a terhelt felmentésének korlátozott felülbírálat esetén is hivatalból helye van. Megállapítható tehát, hogy a korlátozott felülbírálat esetén a Be. rendelkezései több módon is teret engednek az eljáró bíróságoknak arra, hogy ezen eshetőségeket is hivatalból vizsgálják, szem előtt tartva a terhelt jogait, valamint a tisztességes bírósági eljárás követelményét, és azt, hogy törvényes ítélet szülessen. Mindez valóban nem oldhat meg minden apróbb eljárási problémát, de jól látszik, ha tényleg olyan súlyos a szabálysértés, akkor a felülbírálatra van lehetőség. Ahogy arra a többségi határozat indokolása is utal, az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a tisztességes bírósági eljárást mindig az adott ügy egésze szempontjából kell vizsgálni. Amennyiben ezen követelményt az eljáró bíróságok is figyelembe veszik, a Be. által nyújtott eljárási garanciák is érvényesülni tudnak korlátozott fellebbezés és felülbírálat esetén.
- [126] 3. A jogalkotói indokolás szerint a Be.-vel kapcsolatban eddig felmerülő problémákat átfogóan igyekezett korrigálni a Mód. tv. bevezetésével, amelyet a törvénnyel kapcsolatos (ügyészi, bírói) gyakorlati tapasztalatok és visszajelzések alapján alkotott meg.
- [127] A Be. által bevezetett korlátozott fellebbezés és felülbírálat intézményét, valamint a szóban forgó Mód. tv.-t is a büntető jogpolitika garanciális érvényesülésének, valamint a terhelt jogainak, különösen – a jelen ügy szempontjából is releváns – önrendelkezési jogának, valamint a tisztességes bírósági eljárásnak és az abból levezethető észszerű határidőben történő elbírálás követelményének szem előtt tartásával hozták létre.
- [128] Ahogy a többségi határozat is idézi, az Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltóságból levezetett alkotmányos önrendelkezési jog [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35–36]. eljárási vetülete nyilvánul meg a terhelt rendelkezési jogában, amelynek alapján a büntetőeljárásban dönt arról, hogy a részére biztosított

eljárési jogokat milyen mértékben gyakorolja, milyen mértékben él a lehetőségekkel [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 257].

[129] Emellett utal a többségi határozat arra is, hogy „az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog, mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban fejtette ki részletesen. Az indokolás értelmében a büntetőeljárás időtartama – a büntetőeljárásra vonatkozó törvény betartása esetén is – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, ha abban az eljáró bíróságoknak felróható indokolatlan tétlenségi időszakok tapasztalhatók és a büntetőper kirívó hosszát az ügy bonyolultsága sem indokolja. (Indokolás [82])” (Indokolás [78])

[130] 4. Mindezekre tekintettel álláspontom szerint jelen esetben nem történt jogalkotói mulasztás, az Alkotmánybíróság ennek megállapításával olyan kötelezettségre hívja fel a jogalkotót, amelynek már korábban eleget tett, nevezetesen a Mód. tv. megalkotásával. Megjegyzem, hogy ilyen esetekben az Alkotmánybíróság a kialakított gyakorlata alapján az ügyet okafogyottságra tekintettel megszünteti.

[131] Az Országgyűlés a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításával abba a helyzetbe került, hogy ki kell terjesztenie a korlátozott felülbírálat lehetőségét olyan relatív eljárási hibákra is, amelyek magát a jogszabályt és a korlátozott felülbírálat intézményét üresítik ki. Így az eljáró bíróságok a jogalkotó szándékán túlterjeszkedve, relatív eljárási hibára hivatkozva dönthetnek az elsőfokú bíróságok új eljárásra utasításáról. Ez a bíróságok számára nagyobb ügyteherrel fog járni, valamint csorbulni fognak a terhelt jogai is, nem csak jelen ügyben, hanem a későbbiekben is, amennyiben úgy bírálják felül az ügyét, hogy azért ő nem is fellebbezett, és a döntést elfogadta. Sérülni fog nevezetesen sok esetben a terhelt önrendelkezési joga, valamint a tisztességes bírósági eljárásából levezethető észszerű határidőben történő elbírálás követelménye is. A többségi határozat viszont a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra hivatkozva aránytalanul kiszélesíti a bíróságok jogosítványait, amivel a büntetőeljárás terheltjeinek többet ártunk, mint segítünk. Álláspontom szerint nem sérülne a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azáltal, ha egy eljárási szabálysértés kiküszöbölése azért nem történne meg, mert azt az arra jogosult személyek nem kifogásolták, ahogy az a jelen határozat alapjául fekvő ügyben is történt.

[132] 5. A fenti indokok alapján a jogalkotói mulasztás hivatalbóli megállapítását nem tudtam támogatni.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

[133] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1231/2020.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 97. számában.

